

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Analiza normatywnych dokumentów medialnych – kodeksy etyczne
Prowadzący	mgr Wojciech Surmacz
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	I
Profil studiów	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Moduł specjalnościowy	
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	Nauki o komunikacji społecznej i mediach
Obowiązuje od roku akademickiego	2021/2022
Rok studiów	2
Semestr	2
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	DL_U02, DL_U03, DL_U07, DL_U21, DL_K01
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	ćwiczenia
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	2
Wymagania wstępne	Brak wymagań wstępnych.
Opis i cele przedmiotu Analiza normatywnych dokumentów medialnych – kodeksy etyczne	Przedmiot ma na celu zapoznanie studentów dziennikarstwa z systemem normatywnych dokumentów regulujących standardy etyczne w polskich i zagranicznych mediach oraz rozwinięcie umiejętności ich krytycznej analizy i interpretacji. Studenci poznają strukturę, genezę i ewolucję kluczowych kodeksów etycznych funkcjonujących w polskim systemie medialnym, w tym Karty Etycznej Mediów z jej siedmioma fundamentalnymi zasadami: prawdy, obiektywizmu, oddzielania informacji od komentarza, uczciwości, szacunku i tolerancji, pierwszeństwa dobra odbiorcy oraz wolności i odpowiedzialności. W ramach zajęć studenci nauczą się identyfikować i analizować różnice między kodeksami pod względem ich autorstwa, zakresu obowiązywania, mechanizmów egzekwowania oraz sankcji za naruszenie norm etycznych. Przedmiot umożliwi

	również zrozumienie złożonych relacji między etyką dziennikarską a przepisami prawnymi, w szczególności w kontekście norm kierunkowych zawartych w Prawie prasowym. Szczególna uwaga zostanie poświęcona analizie instytucjonalnych form samoregulacji środowiska dziennikarskiego, takich jak sądy dziennikarskie, Rada Etyki Mediów oraz komisje etyczne w mediach publicznych. Studenci poznają również wyzwania etyczne, które pojawiły się w polskim dziennikarstwie po transformacji systemowej w 1989 roku oraz te związane z cyfryzacją mediów. Zajęcia mają charakter praktyczno-teoretyczny, łącząc analizę dokumentów z dyskusją nad rzeczywistymi dylematami etycznymi w pracy dziennikarza. Celem jest wykształcenie u przyszłych dziennikarzy świadomości znaczenia standardów etycznych dla profesjonalizmu zawodowego oraz umiejętności podejmowania odpowiedzialnych decyzji w złożonych sytuacjach zawodowych, zgodnie z najwyższą wartością wskazywaną przez twórców kodeksów etycznych – dobrem odbiorców informacji.
--	--

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
Analiza normatywnych dokumentów medialnych – kodeksy etyczne:	
1. Wprowadzenie do etyki mediów: Podstawowe pojęcia, rola norm etycznych w zawodzie dziennikarza	3
2. Przegląd i analiza polskich kodeksów etyki dziennikarskiej: Karta Etyczna Mediów, Kodeks Etyki Dziennikarskiej SDP, Kodeks Stowarzyszenia Dziennikarzy RP (SDRP), Dziennikarski Kodeks Obyczajowy, kodeksy wewnętrzne nadawców (np. TVP, Polskie Radio)	3
3. Analiza wybranych międzynarodowych kodeksów etycznych: Deklaracja Zasad Międzynarodowej Federacji Dziennikarzy, Kodeks Etyki Society of Professional Journalists, Kodeks BBC, Kodeks Reuters	3
4. Porównanie kodeksów etycznych różnych krajów: Analiza podobieństw i różnic w podejściu do etyki dziennikarskiej w różnych kręgach kulturowych	3
5. Prawda i obiektywizm w kodeksach etycznych: Analiza zapisów dotyczących dążenia do prawdy, obiektywizmu i bezstronności	3

6. Ochrona źródeł informacji i tajemnica dziennikarska: Analiza aktów prawnych w kontekście zapisów kodeksów dotyczących relacji z informatorami	3
7. Szacunek dla prywatności w kodeksach etycznych: Granice ingerencji w życie prywatne osób publicznych i zwykłych obywateli	3
8. Etyka a nowe media: Analiza kodeksów etycznych w kontekście dziennikarstwa internetowego i mediów społecznościowych	3
9. Etyka w dziennikarstwie śledczym: Analiza zapisów kodeksów dotyczących metod pozyskiwania informacji	3
10. Studium przypadków naruszeń kodeksów etycznych: Analiza konkretnych przykładów	3
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się <i>(co ogólnie absolwent po tych studiach będzie wiedział i umiał)</i>	Opis <u>przedmiotowych</u> efektów uczenia się <i>(wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt)</i> <i>(co konkretnie student po tym przedmiocie będzie wiedział i umiał)</i>	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się <i>(np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy..)</i>
DL_U02	Potrafi analizować przyczyny i przebieg procesów społecznych i kulturowych	U1 – student analizuje, jak media funkcjonują w różnych warunkach społecznych i kulturowych (tematy 1-5)	Autorski utwór dziennikarski
DL_U03	Potrafi analizować i łączyć ze sobą różne fakty, problemy i procesy historyczne	U2 – student omawia zasady etyczne obowiązujące w mediach (tematy 1- 5)	Autorski utwór dziennikarski
DL_U07	Potrafi analizować mechanizmy i uwarunkowania decydujące o funkcjonowaniu nowych mediów i mediów masowych krajowych i zagranicznych oraz wskazać najważniejsze podmioty rynku mediów krajowych i zagranicznych	U3 – student porównuje kodeksy etyczne mediów z różnych krajów i zauważać między nimi podobieństwa i różnice (tematy 6-10)	Autorski utwór dziennikarski, aktywność podczas dyskusji
DL_U21	Potrafi prowadzić badania i samodzielnie redagować ich wyniki w postaci naukowych prac zaliczeniowych i pracy dyplomowej	U4 – student przygotowuje samodzielną analizę kodeksu etycznego i przedstawić ją w formie pisemnej (tematy 6-10)	Autorski utwór dziennikarski, aktywność podczas dyskusji
DL_K01	Zna zakres swojej wiedzy i poziom umiejętności, ma świadomość konieczności ciągłego rozwijania się	K1 – student ma świadomość co już potrafi, i co jeszcze powinien ćwiczyć. (tematy 6-10)	Aktywność podczas dyskusji

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1.	Dyskusja
2.	Praca z materiałami źródłowymi – kodeksy etyczne
3.	Prace zadawane do domu

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	30/1
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć	15	30/1
	przygotowanie do zaliczenia	15	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Forma zaliczenia: autorski utwór dziennikarski w dowolnej formie (pisemnej, dźwiękowej lub wideo), uwzględniające etyczne zasady tworzenia informacji omawiane na zajęciach.

U1, U2, U3, U4, K1

Na ocenę 5 – student bardzo dobrze analizuje, jak media funkcjonują w różnych kontekstach społecznych i kulturowych. Sprawnie omawia zasady etyczne obowiązujące w mediach, wykazując zrozumienie ich znaczenia. Porównuje kodeksy etyczne z różnych krajów, wskazując trafne podobieństwa i różnice. Samodzielnie przygotowuje przemyślaną i poprawnie napisaną analizę kodeksu etycznego. Ma dobrą świadomość swoich umiejętności i potrafi wskazać obszary do dalszego rozwoju.

Na ocenę 4 – student potrafi analizować funkcjonowanie mediów w różnych warunkach społecznych i kulturowych, choć nie zawsze robi to szczegółowo. Omawia zasady etyczne w mediach w sposób poprawny, ale czasem powierzchownie. Porównuje kodeksy etyczne, zauważając podstawowe różnice i podobieństwa. Analiza pisemna jest samodzielna, jednak może zawierać drobne braki lub uproszczenia. Student ogólnie orientuje się w swoich mocnych stronach i wie, co jeszcze powinien rozwijać.

Na ocenę 3 – student w podstawowym stopniu rozumie, jak media działają w różnych kontekstach społecznych i kulturowych, ale jego analiza bywa niepełna lub mało pogłębiona. Omawia zasady etyczne, jednak nie zawsze trafnie. Porównanie kodeksów etycznych jest ogólne, z trudnością dostrzega różnice i podobieństwa. Pisemna analiza jest wykonana, ale wymaga poprawek merytorycznych lub językowych. Student ma ograniczoną świadomość własnych umiejętności i potrzebuje wsparcia w ich rozwijaniu.

Literatura obowiązkowa

1.	Bauer, Z., Chudziński, E. (red.) (2012). Dziennikarstwo i świat mediów. Kraków: Universitas.
2.	Dobek-Ostrowska, B. (2012). Polski system medialny na rozdrożu. Media w polityce, polityka w mediach. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
3.	Golka, B. (2008). Etyka dziennikarska: utopia czy ratunek? Warszawa: ASPRA-JR.
4.	Pleszczyński, J. (2015). Etyka dziennikarska i dziennikarstwa. Warszawa: Difin.
5.	Pisarek, W. (red.) (2006). Słownik terminologii medialnej. Kraków: Universitas.

Literatura uzupełniająca

1.	Christians, C.G., Rotzoll, K.B., Fackler, M. (2009). Media Ethics: Cases and Moral Reasoning. Boston: Pearson.
2.	Filas, R., Płaneta, P. (red.) (2009). Media a polityka. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
3.	McQuail, D. (2007). Teoria komunikowania masowego. Warszawa: PWN.
4.	Ward, S.J.A. (2018). Disrupting Journalism Ethics: Radical Change on the Frontier of Digital Media. London: Routledge.
5.	Żurawicka-Koczan, M. (2009). Etyka w mediach. Słowa kluczowe. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

* lista rodzajów zajęć

- ☒ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)